

Uchwała Nr 769/2018
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 20 grudnia 2018 r.

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzonym na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) w związku z art. 225 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwala, co następuje:

§ 1

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzonym na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym **uzasadniają zmianę oceny negatywnej** wyrażonej w § 1 Uchwały Nr 560/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 20 września 2018 r. **i wydanie oceny warunkowej.**

Ocena negatywna została wydana zgodnie z warunkami przyznawania ocen określonymi w Statucie PKA, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów jakościowych oceny programowej, bowiem kryteria: *koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni, a także program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia* otrzymały ocenę „częściową”. Nie zaistniały zatem przesłanki do wydania oceny warunkowej.

Pięć kryteriów uzyskało ocenę „zadowalającą”, tj. kryteria: *współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia, opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia.*

Natomiast kryterium *kadra prowadząca proces kształcenia* otrzymało ocenę „w pełni”.

Prezydium PKA sformułowało następujące zastrzeżenia do programu kształcenia na ocenianym kierunku:

1. Kryterium *Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni* otrzymało ocenę „częściową”, ponieważ:

- 1) Uczelnia realizuje Koncepcję kształcenia w oparciu o nierzetelnie przygotowaną i zatwierdzoną w dniu 18 czerwca 2018 roku Strategię, która stanowi powielenie poprzednio obowiązującej w Uczelni Strategii, i która odwołuje się do nieobowiązującego już aktu prawnego. Uczelnia nie jest w stanie zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju WSHiU w Poznaniu - Założenia na lata 2018 - 2022, realizować Celu strategicznego 1. Zadanie 1. jakim jest „*Wdrażanie Krajowych Ram Kwalifikacji*”, ponieważ w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 czerwca

2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311) rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 1520), straciło moc i od 1 października 2016 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6–8;

- 2) Nie została w pełni wprowadzona koncepcja kształcenia, która zakłada realizację programu studiów o profilu praktycznym z wykorzystaniem właściwej bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy. Koncepcja ta jest spójna z założeniami poprzedniej i bieżącej Strategii Uczelni, które zgodnie z Celem operacyjnym 1. Zadanie 1. wskazują „*Unowocześnianie bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy*”, ale z oceny przeprowadzonej przez ZO PKA wynika, że Uczelnia przez ostatnie lata nie modyfikowała i nie unowocześniała bazy dydaktycznej. W Uczelni brak jest specjalistycznych pracowni do prowadzenia zajęć praktycznych oraz specjalnościowych, a na zalecenia PKA, zawarte w raporcie z wizytacji, Uczelnia nie podjęła stosownych działań w celu dostosowania założonej koncepcji kształcenia do posiadanej bazy dydaktycznej lub dostosowania bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy do przyjętej Koncepcji kształcenia;
- 3) Zaprezentowana koncepcja kształcenia, związana z trzema obszarami kształcenia, została przez Uczelnię niewłaściwie umiejscowiona w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, jako wiodącym obszarze kształcenia. Z analizy opisu kierunkowych efektów kształcenia wynika, że wiodącym obszarem kształcenia, z którym związanych jest ok. 60% tych efektów i treści kształcenia, jest obszar nauk społecznych z dziedziną nauk ekonomicznych i dyscyplinami: ekonomia oraz nauki o zarządzaniu, dziedziną nauk społecznych i dyscyplinami psychologia oraz socjologia, a także dziedziną nauk prawnych i dyscypliną prawo. Około 25% efektów odnosi się do obszaru nauk przyrodniczych i dziedzin nauki o Ziemi oraz nauki biologiczne z dyscyplinami – odpowiednio - geografia, ekologia, ochrona środowiska, biologia, a około 15% - do obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej i dziedziny nauki o kulturze fizycznej.

Stanowisko Uczelni

Ad. 1.1) „W odniesieniu do uwagi zawartej w Uchwale Nr 560/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 20 września 2018r., związanej z realizacją Koncepcji kształcenia w oparciu o nierzetelnie przygotowaną Strategię Rozwoju Uczelni, informuję, że w sierpniu 2018r. powołano Zespół ds. Aktualizacji Strategii Rozwoju Uczelni na lata 2018-2020 (Zarządzenie Rektora nr 05/2018 z dnia 23 października 2018r. – załącznik nr 1). W skład zespołu powołano osoby z doświadczeniem w zakresie zarządzania podmiotami gospodarczymi oraz uczelnią wyższą. Powołany zespół opracował nowy dokument „Strategia Rozwoju Uczelni” (załącznik nr 2) w oparciu o najnowsze zasady i przepisy Szkolnictwa Wyższego i Nauki. Dokument został zatwierdzony na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu w dniu 19 listopada 2018r. Uchwałą nr 30/2018 Senatu Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu z dnia 19 listopada 2018r. w sprawie zatwierdzenia aktualnej Strategii Rozwoju Uczelni na lata 2018-2020 (załącznik nr 3).

Strategia Wyższej Szkoły Handlu i Usług definiuje politykę rozwoju Uczelni na lata 2018–2020. Stanowi ona kluczowy dokument, w którym zidentyfikowano działania mające zapewnić Wyższej Szkole Handlu i Usług silną pozycję w krajowej przestrzeni uczelni

niepublicznych. Dokument Strategii powstał w oparciu o wartości i kompetencje Uczelni, przy szczególnym uwzględnieniu analizy rynku, zmieniających się oczekiwań społecznych, strategicznych planów i trendów rozwojowych otoczenia rynkowego, a także czynników zewnętrznych - demograficznych i prawnych - które będą determinowały sposób zarządzania szkołą wyższą w przyszłości. Czynniki, które przyczyniły się do zaktualizowania strategii rozwoju Uczelni to przede wszystkim:

- poprzedni dokument Strategii Rozwoju Uczelni określał lata 2012- 2017,
- brak powiązania poprzedniej strategii z obecnymi standardami kształcenia,
- świadomość władz uczelni co do wyznaczenia nowych, kluczowych kierunków rozwoju.

Sformułowana misja, wizja oraz podstawowe zadania Uczelni mają na celu wyposażenie swoich absolwentów w nowoczesną wiedzę, umiejętności i kompetencje, które pozwolą im dostosować się do zmiennego i innowacyjnego rynku. Uczelnia chce również kształtować w studentach postawę człowieka kreatywnego, przedsiębiorczego oraz otwartego na świat.

W zatwierdzonym przez Senat dokumencie Strategia Rozwoju Uczelni -punkt 2.1 zadanie 14 - istnieje prawidłowe odniesienie do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziomy 6-8.”

Ad. 1.2) „W odniesieniu do punktu 2. Ust 2) Uchwały oraz biorąc pod uwagę zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, zawarte w Raporcie z wizytacji dotyczące: nie została w pełni wprowadzona koncepcja kształcenia, która zakłada realizację programu studiów o profilu praktycznym z wykorzystaniem właściwej bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy, informuję, iż Uczelnia podjęła działania mające na celu wdrożenie koncepcji kształcenia, która zakłada realizację programu studiów o profilu praktycznym. W tym celu dostosowano programy studiów dla cykli kształcenia 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 w taki sposób aby spełniały zasady profilu praktycznego. Równocześnie, zgodnie z zaleceniami ujętymi w Raporcie z wizytacji skorygowano Koncepcję kształcenia Uczelni w celu odpowiedniego umiejscowienia w obszarze nauk. Jest to wynik prac powołanego przez Rektora Uczelni Zespołu ds. Programów i Planów kształcenia (Zarządzenie Rektora nr 06/2018 z dnia 23 października 2018r. - załącznik 4) oraz rozmów i spotkań z powołaną Radą Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów. Zespół przygotował aktualne programy kształcenia (uczenia się) dostosowane do nowych przepisów wynikających z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziomy 6-8. Ze względu na zalecenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, przedstawione w Raporcie z wizytacji, zwrócono szczególną uwagę na dostosowanie kierunkowych efektów kształcenia do wiodących obszarów nauki. Zgodnie z par. 6 ust. 4-5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016r. w sprawie warunków prowadzenia studiów, zmiana efektów kształcenia została zatwierdzona Uchwałą Senatu nr 31/2018 z dnia 19 listopada 2018r.(załącznik 5).

Podjęto działania dla poprawy warunków kształtujących umiejętności praktyczne mające na celu przygotowanie studenta do środowiska zawodowego, w którym będzie funkcjonował (np. wirtualne biuro podróży, gry strategiczne zarządzania hotelem, restauracją, organizacja eventów). Powołano osobę odpowiedzialną za kontakty z pracodawcami oraz cykliczne spotkania w celu zasięgnięcia opinii dotyczącej potrzeb rynku turystycznego. W tym celu, na wniosek dziekana wydziału (załącznik 6), powołano Rady Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów na każdym z kierunków (Zarządzenie Rektora nr 07/2018

z dnia 25 października 2018r – załącznik 7). Ponadto w celu zapewnienia strony praktycznego kształcenia w Uczelni zaplanowano zintensyfikowanie spotkań z przedstawicielami praktyki takimi jak: Dyrektor Generalny Hoteli Accord Hotels / Orbis w Poznaniu, Dyrektor Regionalny Izby Gospodarczej Hotelarstwa Polskiego w Województwie Wielkopolskim, Wiceprezes firmy Lotos S.A, Starszy specjalista ds. Eventów firma eventowa „Afekt” w Poznaniu, Właściciel firmy szkoleniowej firma Harmonylife, Menadżer Działu Talents and Culture w Hotelu Novotel w Poznaniu, Dyrektor Zarządzająca hotelu Norweska Dolina w Szklarskiej Porębie, Właściciel Poradnia Dietetyczna „Libra”.

Odwołując się do kwestii: unowocześnianie bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy, w Uczelni uruchomiono nową pracownię informatyczną, obejmującą 30 nowoczesnych stanowisk pracy. W pracowni odbywają się m.in. zajęcia takie jak: techniki informatyczne, systemy informatyczne w turystyce i rekreacji, warsztat obsługi klienta, e-marketing oraz ekonomika turystyki i rekreacji. Zajęcia mają na celu zdobycie praktycznej umiejętności posługiwania się nowoczesnymi narzędziami informatycznymi w turystyce i rekreacji.

Udoskonalono bazę dydaktyczną o nowe wolumeny podręczników dostępnych dla studentów w bibliotece – (lista zakupionych podręczników stanowi załącznik 8). Kolejna transza nowych wolumenów przewidziana jest na grudzień 2018r. Zakupiono również specjalistyczne filmy szkoleniowe w celu wzbogacenia o nowe treści zajęć dydaktycznych (załącznik 9). Ponadto w celu doskonalenia procesu zarządzania Biblioteką powołano kolejną osobę do zespołu bibliotecznego z umiejętnością digitalizacji zbiorów bibliotecznych.

Mając świadomość istoty poprawy i ciągłego doskonalenia procesu kształcenia zatrudniono doradcę metodycznego, którego głównym zadaniem jest doradztwo i doskonalenie działań w zakresie rozwoju studiów podyplomowych oraz certyfikowanych kursów mających na celu poszerzenie oferty dydaktycznej. Obecnie Uczelnia podjęła działania w celu:

- pozyskania możliwości zdobycia przez studenta certyfikatem międzynarodowym „Europass”;
- szkolenie studentów z obsługi powszechnie stosowanego systemu obsługi klienta w biurach podróży „MerlinX”;
- szkolenia studentów w obsłudze globalnego systemu rezerwacyjnego AMADEUS.

W celu wzbogacenia środków przekazu wiedzy nowe programy studiów poszerzają możliwość wyboru zajęć specjalistycznych w języku angielskim takich jak: TourismEconomy, Touristic Product, Customer Service Workshop, Organization of RecreationalEvents, Savoir Vivre Rules, DiplomaticProtocol, Touristic Regions. Ponadto, na wniosek Samorządu Studenckiego, powołano nowe koło naukowe „English in international business and tourism”. Głównym założeniem koła naukowego jest nauka korzystania z literatury anglojęzycznej poświęconej turystyce biznesowej, prowadzenie korespondencji handlowej w języku angielskim, nauka prowadzenia rozmów handlowych i telefonicznych w turystyce (dokumentacja powołania koła naukowego – załączniki 10, 11).

Podjmując wszystkie powyższe działania Uczelnia ma na uwadze ciągłe doskonalenie procesu kształcenia tak aby nasi absolwenci byli jak najlepiej przygotowani do oczekiwań współczesnego rynku. Podjęte działania wynikają również z zastosowania się do uwag jakie Polska Komisja Akredytacyjna ujęła w raporcie z wizytacji przeprowadzonej na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym na kierunku Turystyka i Rekreacja oraz spotkania z Radą Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów.”

Ad 1.3) „W odpowiedzi na uwagi § 2 pkt 1 Kryterium Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni pkt 3, z analizy programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja,

studia pierwszego stopnia, profil praktyczny wynika, że zgodnie z programem studiów na kierunku turystyka i rekreacja, studia pierwszego stopnia, profil praktyczny zatwierdzonego uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu Nr 31/2018 z dnia 19.11.2018r. w sprawie zaopiniowania, przedstawionych przez Radę Wydziału Społeczno-Ekonomicznego, zmian planów studiów i programów nauczania oraz efektów kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja – profil praktyczny, wiodącym obszarem kształcenia jest obszar nauk społecznych z którym jest związanych ok. 42% efektów i treści kształcenia oraz obszar nauk o kulturze fizycznej 41% efektów i treści kształcenia. Kolejne 12% efektów i treści kształcenia odnosi się do obszaru nauk przyrodniczych a do obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu 5%. Obecna koncepcja kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja – studia pierwszego stopnia – profil praktyczny, spełnia wymagania dotyczące umiejscowienia w obszarze nauk społecznych i nauk o kulturze fizycznej w ponad 80% treści i efektów kształcenia. Wobec powyższego uwagi zawarte w § 2 pkt 1 pkt 3 są obecnie nieaktualne.”

Stanowisko Prezydium PKA

Ad. 1.1) Wnioskodawca opracował nową Strategię Rozwoju Uczelni na lata 2018-2020 i zatwierdził ją Uchwałą nr 30/2018 Senatu Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu z dnia 19 listopada 2018 r. W punkcie 2.1 zadaniu 14. tejże Strategii znajduje się odniesienie do właściwego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziomy 6-8. **Zarzut w tym zakresie stał się bezprzedmiotowy.**

Ad. 1.2) Uczelnia dostosowała programy studiów dla cykli kształcenia 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 w taki sposób, aby spełniały wymagania dotyczące praktycznego profilu kształcenia. Z analizy przedłożonej dokumentacji wynika, iż podjęto także działania zmierzające do unowocześnienia bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy. W szczególności uruchomiono nową pracownię informatyczną obejmującą 30 nowoczesnych stanowisk pracy, zakupiono nowe podręczniki oraz specjalistyczne filmy szkoleniowe w celu wzbogacenia zajęć dydaktycznych o nowe treści. **Podjęte działania naprawcze są prawidłowe i pozwalają na wycofanie zarzutu.**

Ad 1.3) Uczelnia dokonała korekty planów studiów i programów nauczania oraz efektów kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja (uchwała Senatu WSHiU Nr 31/2018 z dnia 19.11.2018 r.). Jako wiodące obszary kształcenia wskazano obszar nauk społecznych i obszar nauk o kulturze fizycznej. Do tych obszarów odniesiono ponad 80% efektów kształcenia. **Zarzut w tym zakresie można uznać za bezprzedmiotowy.**

Podsumowując, podjęte przez Uczelnię działania naprawcze w zakresie kryterium *Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni* dają podstawę do **podniesienia oceny tego kryterium z „częściowej” na „zadowolającą”.**

2. Kryterium Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia otrzymało ocenę „częściową”, ponieważ:

- 1) Programy studiów dla cykli kształcenia 2016/2017-2018/2019 i 2017/2018-2019/2020 nie spełniają wymagań, określonych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596, z późn. zm.), zgodnie z którymi do wyboru przez studenta powinny być zajęcia, którym przypisano co najmniej 30%

łączonej liczby punktów ECTS. Spośród przedmiotów do wyboru, oferowanych przez Uczelnię w ramach dwóch specjalności, do tej grupy przedmiotów można zaliczyć:

- a) w module specjalnościowym hotelarstwo Spa & wellness przedmioty: programowanie rekreacji - 4 ECTS, zarządzanie obiektami hotelarskimi - 4 ECTS, współczesne tendencje w hotelarstwie - 6 ECTS, kompetencje w zarządzaniu hotelem - 6 ECTS; zarządzanie obiektami sportowo-rekreacyjnymi - 3 ECTS, proces rekrutacji w jednostkach hotelowych - 6 ECTS, zarządzanie finansami przedsiębiorstw turystycznych - 4 ECTS oraz praktykę studencką - 6 ECTS, łącznie za 39 pkt. ECTS;
- b) w module specjalnościowym turystyka międzynarodowa przedmioty: Międzynarodowy rynek usług turystycznych - 4 ECTS, funkcjonowanie biura podróży - 6 ECTS, pilotaż wycieczek - 6 ECTS, Prawo międzynarodowe - 3 ECTS, międzynarodowe organizacje turystyczne - 4 ECTS, transport w turystyce - 4 ECTS, promocja i informacja turystyczna - 6 ECTS oraz praktykę studencką - 6 ECTS, łącznie także za 39 pkt. ECTS.

Do spełnienia wymagań, o których mowa na wstępie, brakuje 17 pkt. ECTS.

- 2) W przypadku programu studiów stacjonarnych zastrzeżenia budzi wymiar zajęć dydaktycznych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów, ponieważ jest niższy niż określony w art. 1 ust. 1 pkt. 12 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którym na studiach prowadzonych w tej formie ponad połowa programu powinna być realizowana w formie takich zajęć. Natomiast Uczelnia realizuje jedynie 1900 godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich, którym przypisano ok. 76 pkt. ECTS, podczas gdy indywidualna praca własna studenta wynosi 2800 godzin i ok. 112 pkt. ECTS. Dla przedmiotów: podstawy turystyki (5 pkt. ECTS) przyjęto 45 godzin zajęć kontaktowych i 101 godzin pracy własnej studenta; teoria i metodyka rekreacji (4 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 116 godzin pracy własnej studenta; geografia turystyczna (5 pkt. ECTS) przyjęto 45 godzin zajęć kontaktowych i 107 godzin pracy własnej studenta; krajoznawstwo (5 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 117 godzin pracy własnej studenta; obsługa ruchu turystycznego (6 pkt. ECTS) przyjęto 45 godzin zajęć kontaktowych i 132 godziny pracy własnej studenta; ekonomika turystyki (6 pkt. ECTS) przyjęto 60 godzin zajęć kontaktowych i 115 godzin pracy własnej studenta; pedagogika czasu wolnego (4 pkt. ECTS) przyjęto 45 godzin zajęć kontaktowych i 101 godzin pracy własnej studenta; kształtowanie środowiska i ochrona przyrody (5 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 115 godzin pracy własnej studenta; podstawy żywienia człowieka (4 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 86 godzin pracy własnej studenta; podstawy marketingu (5 pkt. ECTS) przyjęto 45 godzin zajęć kontaktowych i 100 godzin pracy własnej studenta; regiony turystyczne (4 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 86 godzin pracy własnej studenta; systemy informatyczne w turystyce i rekreacji (5 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 114 godzin pracy własnej studenta; programowanie rekreacji (4 pkt. ECTS) przyjęto 30 godzin zajęć kontaktowych i 82 godziny pracy własnej studenta; współczesne tendencje w hotelarstwie (6 pkt. ECTS) przyjęto 60 godzin zajęć kontaktowych i 115 godzin pracy własnej studenta; kompetencje w zarządzaniu w hotelarstwie (6 pkt. ECTS) przyjęto 60 godzin zajęć kontaktowych i 115 godzin pracy własnej studenta; proces rekrutacji w jednostkach hotelowych (6 pkt. ECTS) przyjęto 60 godzin zajęć kontaktowych i 115 godzin pracy własnej studenta. Taka organizacja zajęć z przedmiotów kierunkowych

- i specjalistycznych nie umożliwi osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia, szczególnie związanych z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi.
- 3) Programy i plany studiów niestacjonarnych w przypadku cykli kształcenia 2016/2017-2018/2019 oraz 2017/2018-2019/2020 nie umożliwiają studentom osiągnięcia efektów kształcenia K_U12 - potrafi przygotować i przeprowadzić wybrane formy zajęć rekreacyjnych oraz K_U13 - potrafi posługiwać się sprzętem stosowanym w różnych formach turystyki i rekreacji.
  - 4) Programy studiów i sylabusy, nie zawierają metod kształcenia, zapewniających opanowanie treści przedmiotowych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, które są z nimi związane. W związku z tym programy kształcenia nie spełniają wymagań, o których mowa w § 4. ust. 1. pkt. 3 rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów.

Stanowisko Uczelni

Ad. 2.1) „W odpowiedzi na pismo Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dn. 3 października 2018 r., nr BPKA – ZMIKF/410/39/17 dotyczące Uchwały nr 560/2018 z dnia 20. 09. 2018 w sprawie oceny programowej na kierunku turystyka i rekreacja prowadzonym na Wydziale Społeczno – Ekonomicznym Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, odniesiono się do Kryterium 2, Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia efektów kształcenia. W punkcie pierwszym a) i b) wyżej wymienionego pisma Programy studiów dla cyklu kształcenia 2016/2017 - 2018/2019 i 2017/2018 – 2019/2020 nie spełniają wymagań określonych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 26 września 2016 w sprawie warunków prowadzenia studiów, zgodnie z którym do wyboru studenta powinny być zajęcia, którym przypisano co najmniej 30 % łącznej liczby ECTS. Dokonano zmiany w programie studiów wprowadzając nowe przedmioty do wyboru dla każdej ze specjalności.

W module specjalnościowym **hotelarstwo SPA & wellness** do przedmiotów zaliczonych podczas wizytacji należą: programowanie rekreacji – 4 ECTS, zarządzanie obiektami hotelarskimi – 4 ECTS, współczesne tendencje w hotelarstwie – 6 ECTS, kompetencje w zarządzaniu hotelem – 6 ECTS, zarządzanie obiektami sportowo – rekreacyjnymi – 3 ECTS, proces rekrutacji w jednostkach hotelowych – 6 ECTS, zarządzanie finansami przedsiębiorstw turystycznych – 4 ECTS, praktykę studencką – 6 ECTS, łącznie 39 pkt. ECTS. Praktyka studencka po I i II roku studiów w wymiarze łącznym sześć miesięcy otrzymała 12 punktów ECTS, co daje 45 pkt. ECTS.

Nowe przedmioty do wyboru: Gospodarka turystyczna/ TourismEconomy (w j. polskim lub j. angielskim do wyboru) – 3 ECTS, Samoobrona lub Atletyka terenowa– 1 ECTS, Żywnienie w hotelarstwie – 2 ECTS, Produkt turystyczny/ Touristic Product (w j. polskim lub j. angielskim do wyboru) – 2 ECTS, Protokół dyplomatyczny – 3 ECTS, Zespołowe gry sportowe – 4 ECTS, Warsztat obsługi klienta/ Customer Service Workshop (w j. polskim lub angielskim do wyboru) – 2 ECTS, Bezpieczeństwo w turystyce – 4 ECTS, Jogging lub NordicWalking – 2 ECTS, łącznie 23 pkt. ECTS.

W sumie przedmioty do wyboru w przedstawianym module dają nam ponad 30% przedmiotów wymaganych w rozporządzeniu MNISW w sprawie prowadzenia studiów (Dz.U. z 2016 r. poz. 1596, z późn. zm.), 68 pkt. ECTS.

W module specjalnościowym **turystyka międzynarodowa** do przedmiotów zaliczonych podczas wizytacji należą: Międzynarodowy rynek usług turystycznych – 4 ECTS, funkcjonowanie biura podróży – 6 ECTS, pilotaż wycieczek – 6 ECTS, Prawo międzynarodowe – 3 ECTS, Międzynarodowe organizacje turystyczne – 4 ECTS, transport w turystyce – 4 ECTS, Promocja i informacja turystyczna – 6 ECTS, praktyka studencka – 6

ECTS, łącznie 39 pkt. ECTS. Praktyka studencka po I i II roku studiów w wymiarze łącznym sześć miesięcy otrzymała 12 punktów ECTS, co daje 45 pkt. ECTS.

Nowe przedmioty do wyboru: Gospodarka turystyczna/ Tourism Economy (w j. polskim lub j. angielskim do wyboru) – 3 ECTS, Samoobrona lub Atletyka terenowa – 1 ECTS, Polityka turystyczna – 2 ECTS, Produkt turystyczny/ Touristic Product (w j. polskim lub j. angielskim do wyboru) – 2 ECTS, Diplomatic protocol – 3 ECTS, Touristic Regions – 4 ECTS, Warsztat obsługi klienta/ Customer Service Workshop (w j. polskim lub angielskim do wyboru) – 2 ECTS, Metody i techniki obsługi rynku turystycznego – 4 ECTS, Jogging lub Nordic Walking – 2 ECTS, łącznie 23 pkt. ECTS.

W sumie przedmioty do wyboru w przedstawianym module dają nam ponad 30% przedmiotów wymaganych w rozporządzeniu MNISW w sprawie prowadzenia studiów (Dz.U. z 2016 r. poz. 1596, z późn. zm.), 68 pkt. ECTS.”

Ad. 2.2) „W odpowiedzi na uwagi § 2 pkt 2 Kryterium Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, pkt 2 informuję, że program studiów na kierunku turystyka i rekreacja, studia pierwszego stopnia, profil praktyczny, zatwierdzony uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu Nr 31/2018 z dnia 19.11.2018r. w sprawie zaopiniowania, przedstawionych przez Radę Wydziału Społeczno-Ekonomicznego, zmian planów studiów i programów nauczania oraz efektów kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja – profil praktyczny dla studiów stacjonarnych w pełni spełnia wymiar zajęć określony w art. 2 ust.1 pkt 12 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym, zgodnie z którym na studiach prowadzonych w tej formie ponad połowa zajęć dydaktycznych powinna być prowadzona z udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Jest to zawarte w sylabusach przedmiotów, które stanowią załącznik nr 13.”

Ad. 2.3) „W odpowiedzi na uwagi § 2 pkt 2 Kryterium Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, pkt 3, informuję że uwagi są nieaktualne ze względu na zmianę planu studiów. Jest to zawarte w programie studiów i w sylabusach przedmiotów, które stanowią załączniki nr 12 i 13.”

Ad. 2.4) „W odpowiedzi na uwagi § 2 pkt 2 Kryterium Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, pkt 4 informuję, że został wprowadzony nowy wzór sylabusu, który zawiera szczegółowe metody prowadzenia zajęć dopasowane do treści kształcenia, a także nowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się odnoszące się zarówno do metod prowadzenia zajęć jak do treści programowych zajęć.”

Stanowisko Prezydium PKA

Ad 2.1) Dokonano odpowiednich zmian w programie studiów, wprowadzając nowe przedmioty do wyboru łącznie za 23 punkty ECTS dla każdej ze specjalności, tj. hotelarstwo SPA & wellness i turystyka międzynarodowa. Przedmiotom do wyboru przypisano obecnie ponad 30% punktów ECTS, zatem spełniony jest warunek zawarty w wymienionym rozporządzeniu w sprawie prowadzenia studiów. **Zarzut w tym zakresie można uznać za bezprzedmiotowy.**

Ad 2.2) Na podstawie analizy załączonych do odwołania sylabusów można stwierdzić, że Uczelnia zwiększyła liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów, (Uchwała Senatu Nr 31/2018 z 19 listopada 2018 r.). Można przyjąć, że przedstawiona obecnie organizacja zajęć z przedmiotów kierunkowych i specjalistycznych umożliwi osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia, szczególnie związanych

z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. **Zarzut w tym zakresie można zatem uznać za bezprzedmiotowy.**

Ad 2.3) Analiza załączonych do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy planów studiów niestacjonarnych i sylabusów, pozwala stwierdzić, że obowiązujący program i plan organizacji zajęć z przedmiotów kierunkowych i specjalistycznych umożliwi studentom osiągnięcie efektów kształcenia K_U12 - potrafi przygotować i przeprowadzić wybrane formy zajęć rekreacyjnych oraz K_U13 - potrafi posługiwać się sprzętem stosowanym w różnych formach turystyki i rekreacji. **Zarzut w tym zakresie można uznać za bezprzedmiotowy.**

Ad 2.4) Nowy program studiów i dołączone sylabusy zawierają właściwe metody kształcenia, które powinny zapewnić możliwość opanowania treści przedmiotowych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, które są z nimi związane. **Daje to przesłankę do wycofania zarzutu w tym zakresie.**

Podsumowując, podjęte przez Uczelnię działania naprawcze dotyczące kryterium *Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia* dają podstawę do **podniesienia oceny z „częściowej” na „zadowalającą”.**

3. Kryterium *Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia* otrzymało ocenę „zadowalającą”, ponieważ:

- 1) Wymiana międzynarodowa w ramach programu Erasmus+ funkcjonuje jedynie w kierunku z Polski do innych krajów; nie wykazano studentów przyjeżdżających na studia do WSHiU w Poznaniu. Ponadto brak współpracy międzynarodowej z obszaru wspólnych projektów związanych z kierunkiem „turystyka i rekreacja”; nie przedstawiono osób z zagranicy, przyjeżdżających w celach naukowych bądź dydaktycznych.
- 2) Brak oferty wybranych przedmiotów prowadzonych w języku obcym.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia poinformowała o podjęciu następujących działań naprawczych dotyczących kryterium *umiejdzynarodowienie procesu kształcenia*:

„W ramach poprawy funkcjonowania programu Erasmus + od roku akademickiego 2017/2018 powołano nowego koordynatora programu. Została zanalizowana i uporządkowana dokumentacja dotycząca programu.

W roku akademickim 2017/2018 11 studentów kierunku turystyka i rekreacja brało udział w programie Erasmus+. Było to możliwe dzięki decyzji władz uczelni o przesunięciu wszystkich środków tylko na wyjazdy studentów Uczelni. Jak wynika z przedstawionych [we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy] tabel, zaowocowało to znacznym wzrostem liczby studentów kierunku turystyka i rekreacja, którzy ramach programu wyjechali na praktyki do Francji, Grecji i Hiszpanii.

W celu zachęcania studentów do wyjazdów w ramach programu podjęto szereg działań promocyjnych. Na nowej stronie internetowej powstała zakładka dotycząca działalności Erasmus +, która zawiera podstawowe informacje dotyczące założeń programu oraz dokumentację potrzebną do uzyskania stypendium w ramach programu. Powstał nowy regulamin zasad realizacji programu Erasmus + Praktyki w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu na rok akademicki 2018/2019 oraz nowy kwestionariusz kandydata. Oba dokumenty są dostępne na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń przy dziekanacie.

W ramach zakończenia kolejnej edycji programu Erasmus + zostanie nakręcony film z wypowiedziami naszych studentów, którzy w roku akademickim 2017/2018 odbyli praktykę zagraniczną. Film zostanie umieszczony na Uczelnianej stronie www oraz rozpropagowany w social mediach. Wszyscy nasi studenci, w trakcie pobytu zagranicznego przesyłają pozdrowienia wraz ze zdjęciami, które na bieżąco, umieszczane są na Uczelnianej stronie FB.

W ramach programu Erasmus+ , w roku akademickim 2018/2019, Uczelnia przyjęła trzech studentów z Turcji na kierunek turystyka i rekreacja. Stworzony dla nich program obejmuje następujące przedmioty:

- Marketing in tourism and recreation
- Culture tourism in Poland
- Innovative technologies in tourism
- Business strategy and business plan
- Organization of events in tourism

Sylabusy do tych przedmiotów sukcesywnie umieszczane są na naszej stronie internetowej w zakładce dla studentów przyjezdnych. Studenci otrzymają wszystkie wymagane dokumenty, które będą potrzebne do zaliczenia przedmiotów na macierzystej uczelni.”

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia podjęła szereg działań doskonalących funkcjonowanie i promocję programu Erasmus+. Zwiększono także nakłady na realizację programu Erasmus+, co spowodowało wzrost liczby studentów wyjeżdżających (do 11 osób w roku akademickim 2017/18). W roku akademickim 2018/2019 Uczelnia przyjęła na kierunek turystyka i rekreacja trzech studentów z Turcji, dla których stworzono dedykowany program zajęć w języku angielskim. Podsumowując, Uczelnia podjęła szereg istotnych działań, które doskonalą i wzmacniają *umiędzynarodowienie procesu kształcenia*. W chwili obecnej nie ma jeszcze przesłanek pozwalających odpowiedzieć na pytanie, czy podjęte działania będą miały skutek doraźny, czy też długofalowy. Nie ma zatem podstaw do zmiany oceny „zadawalającej” w zakresie omawianego tu kryterium.

4. Kryterium *Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia* uzyskało ocenę „zadawalającą”, ponieważ:

- 1) Struktury systemu zapewnienia jakości kształcenia nie umożliwiają skutecznego funkcjonowania tego systemu.
- 2) Brak zaangażowania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w proces doskonalenia programu kształcenia i podnoszenia jego jakości.

Stanowisko Uczelni

Ad. 4.1) W przekazanych dokumentach nie przedstawiono informacji na temat stanowiska Uczelni odnoszącego się do funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Ad. 4.2) Odnosząc się do tej części zarzutu Uczelnia powołała się na Zarządzenie nr 07/2018 Rektora Wyższej Szkoły Handlu i Usług z dnia 25 października 2018 roku w sprawie powołania, przy Wydziale Ekonomiczno-Społecznym w Poznaniu, Rady Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów. Paragraf 1 przytoczonego rozporządzenia stanowi:

„Na podstawie § 19 ust. 3 pkt 11 Statutu Wyższej Szkoły Handlu i Usług oraz na wniosek Dziekana Wydziału Ekonomiczno-Społecznego z dnia 24.10.2018, powołuję Rady Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów w Wyższej Szkole Handlu i Usług, w składzie: ...” Na kierunku turystyka i rekreacja, I stopień, studia stacjonarne i niestacjonarne lista obejmuje 12 osób.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie odniosła się do pierwszej części zarzutu, dotyczącej funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia. Odnosząc się do drugiej części zarzutu, Uczelnia poinformowała, iż powołała Radę Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów, która składa się z 12 osób reprezentujących odpowiednie instytucje i firmy, adekwatne dla kierunku „*turystyka i rekreacja*”. Jednakże skuteczność działań tejże Rady będzie można ocenić w przyszłości. Na obecnym etapie brak jest przesłanek do podniesienia oceny „zadowalającej” dla kryterium *skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia*.

5. Kryterium *Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia* uzyskało ocenę „zadowalającą”, ponieważ:

Nie poszerzono bazy dydaktycznej umożliwiającej realizację efektów kształcenia o profilu praktycznym, w tym nie uruchomiono pracowni do realizacji treści kształcenia z przedmiotów: fizjologia, pierwsza pomoc przedmedyczna, warsztat obsługi klienta, oraz nie wykazano zabezpieczenia pożądanego zaplecza rekreacyjno-sportowego dla studiujących w trybie niestacjonarnym. Brak bazy rzutuje na możliwość osiągnięcia kierunkowych efektów i jakości kształcenia na kierunku „*turystyka i rekreacja*”

Stanowisko Uczelni

Odnosząc się do oceny wyżej wspomnianego kryterium, Uczelnia poinformowała jedynie o utworzeniu pracowni komputerowej obejmującej 30 nowoczesnych stanowisk pracy.

Stanowisko Prezydium PKA

W przypadku kryterium *infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia* brak jest podstaw do zmiany oceny „zadowalającej”.

§ 2

Powtórna ocena programowa kierunku „*turystyka i rekreacja*” prowadzonym na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym powinna nastąpić w roku akademickim 2019/2020 w celu zweryfikowania skuteczności podjętych działań naprawczych.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

- 1) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 2) Rektor Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Krzysztof Diks